

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

פניני הלכה

עבודת חג הסוכות

כתב מהרי"ץ ביעץ חיים' (ח"ב
עמ' כט) וז"ל:

ליל התקדש חג הסוכות, צדיקים
ישמחו ויעלצו לפני אלהי
וישישו בשמחה, כי זה הרגל זמן
שמחה לכל הוא, וע"כ תתעורר
השמחה למעלה. וראוי להרחיק
מעליו כל מיני דאגה ויגון אפילו
כל דהו, ורבים נכו בגחלת זאת
ולא חששו, ומרעה אל רעה
יצאו כל ימות השנה רחמנא
ליצלן: *המושך בעמוד השביעי*

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

ולאשר אמר ברוך מבנים אשר וגו' (דברים לג. כד)

נהגו אבותינו שעולין כל הקטנים והקטני קטנים לקרוא בס"ת בשמחת תורה את
שלושת הפסוקים 'ולאשר אמר ברוך מבנים אשר, יהי רצוי אחיו וטובל בשמן רגליו,
'ברזל ונחשת' וגו', 'אין כאל' וגו'. ומנהג זה מקורו קדום שכן הזכירו 'רבינו האי גאון'
(בתשובה שהובאה בספר העיתים סימן קפ"ה), וז"ל: כמה זמני חזינן דקרו ולקחתם לכם ביום
הראשון עשרה גוברין, **ולאשר אמר ברוך מבנים אשר, שלושה וארבעה חמשה ינוקי**
וכו', (יעיין בבארות יצחק ה' שמחת תורה סקכ"ט).

והטעם למנהג זה כתב ב'בארות יצחק' (שם) משום שנאמר בו 'ברוך מבנים אשר'.
ולחוסף ביאור על דבריו נראה על פי המובא ב'מדרש הגדול' למה"ד עדני צ"ל על
פסוק זה, וז"ל: **ולאשר אמר**, לפי שהוא אומר ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים (בראשית
מו, ב), ולא נתפרשו בשמותן, וזה אחד מהן. **ברוך מבנים אשר**, אין לך מבורך בבנים
כאשר. **יהי רצוי אחיו**, מלמד שהוא מרצה את אחיו בשמן אמפקנו ובקבלניות, והן
מרצין אותו בתבואה וכו', עכ"ל.

כוונת המדרש שמכיון שהיה אחד מהשבטים שכביכול היו פחות חשובים, ע"כ בירכו משה שהוא ברוך מכולם, כלומר, שיש לו
מעלה על כולם בארצו המשובחת והמעולה. אך עם כל זאת פרט נוסף וחשוב אומר המדרש, ששבט אשר עי"ז נהיה רצוי לאחיו
והם מרוצים לו, שלא נתגאה ושמר זאת לעצמו, אלא היה מרצה את אחיו בשמנו והם מרצים אותו בתבואתם.

וענין זה מצוי לרוב, שאין האחים דומים וניכר שאחד או חלק מהם אינם חכמים או אינם בעלי כשרונות או אינם בעלי יכולות
כשאר אחיהם וממילא אחיו אם אינם מבזים אותו הם מרחיקים או דוחים אותו מעמם לא ח"ו משנאה אלא מחוסר הערכה. ע"כ
חשוב מאוד מאוד להעלות ולייקר את המעלה שכן מצויה בכו"ז, ולהראותה לאחיו כיצד היא מועילה להם, ועי"ז יעריכוהו
ותרבה אהבה ואחווה ביניהם, וזה יתן כח לו לעלות ולהתעלות.

ומנהג זה להעלותם בשמחת תורה הוא כדי לחבב בעיניהם את התורה. ע"כ כשעולין הקטנים יש לתת את הדעת שיעלו בדרך
ארץ ילד בתורו, ולא יעמדו כולם סביב התיבה שאז הם מדברים ועושים רעש ונמצא שכרו בהפסדו שגדלים ללא הערכה
לקדושת התורה ויראתה.

ואם בשמחת תורה ובחינוך הבנים עסקינו, יש לעורר גם על אשר נתפשט היום בהרבה מקומות בקהילותינו שכל אחד מתפרץ
בקולי קולות לצעוק בקול גדול ולהשמיע גרונו יותר מחבירו בסלטול רב את פיוטי שמחת תורה, וכל דאלים בכוחו גבר, וילדים
כנגד גדולים ירומו ולעג וקלס נפקא מינה. ומחשיבים זאת כאילו היא שמחת התורה, ואין זה אלא נגד ה' ונגד משיחו, במקום
לחנכם לאנא משה רחימא והאיש משה עניו מאוד, מתחנכים ל... ב"מ.

כמו כן מה שנתפשט היום בהרבה מקומות לפסוק משמחת התורה ולהכניס הספרים להיכל, ולשבת ולסעוד לבם, ואח"כ שמיילאו
כריסם, מוציאים הספרים ושמחים בתורה, אין זו שמחת התורה אלא שמחת בטנם, ולא נזכר מנהג זה בשום תכאליל אלא היו
שמחים בתורה מיד בגמר קריאתה, דמה בנפשך שאחר חופת החתן, יעזבוהו האורחים לבדו וילכו לאכול ואח"כ יתייחסו אליו
לשמחו האם זה מדרך השכל והחכמה?! וכ"ז רואים הילדים ולומדים הלכה למעשה, האם זה החינוך שחפצים אנו לחנך ילדינו?!
וכבר עורר רבות על עניינים אלו מרן הגר"י רצאבי שליט"א. ואם לא יאותו בבית הכנסת אשר הוא מתפלל להאזין לדברי חכם
ולתקן מנהגים אלו, לא יעורר מדנים, אלא באפשרותו לילך להתפלל במקום שחינוך בניו ישמר, אדרבה היו זנב לאריות. ואם אין
באפשרותו, מ"מ יחנך בניו לבל יתערבו במנהגים אלו שאינם מדרך אבותינו הצדיקים והישרים, ויראה זרע ישרים מבורכים.

ברכת תוס' שנים רבות שמחים במועדים טובים שלוחה

לכל קוראי העלון ולכל אחינו כל בית ישראל יע"א

מֶרֶן נְשִׂיא הַמוֹסְדוֹת

הרב הגאון רבי יצחק יצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

פתרונות לשבת 'וילך'
אחודה חידה! שלא תשתכח התורה
מעם ישראל, על אף הצרות והרעות
הרבות שיפקדו אותן.
הזוכה בהגרלה: דן גיטין.
מי בתמונה? עדיין לא נפתרה!

אחודה חידה!
מה הקשר
בין סוכות, חמנה ומבוי?
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

הקושי בגידול אתרוג תימני, האם אבותינו נהגו בכל
החומרות הנהוגות כיום, כגון בנקודות שחורות, ואלו פגמים פוסלים
באתרוג מצד הדין.

בענין האתרוג, כידוע התורה אומרת שהוא פרי עץ הדר. הלכות האתרוג מרובות, יש מקילים ויש מחמירים, אבל בני תורה מחפשים אתרוג מהודר לפי כל הדעות. אולם מאידך, כיון שהאתרוגים התימנים אינם מורכבים, קשה מאד להשיג אתרוג מהודר לגמרי ממש, שהוא חלק בלי שום פגמים. זאת אחת הסיבות שבעולם מרכיבים את האתרוג עם לימון, או עם פירות אחרים, בגלל שהרבה מזיקים נטפלים לאתרוג, הוא עץ מאד עדין וגם מתוק, ממילא התוצאה היא שקשה למצוא מהודר ממש. ואכן, אבותינו הקילו בזה מאד. הרבה חומרות שאתם רואים היום, אבותינו לא נהגו בהם.

למשל, לגבי הנקודות השחורות. היום בדי"כ פוסלים גם את הנקודות הקטנות, אף אנו פוסלים זאת הלכה למעשה, כי אנו מדברים על ציבור של בני תורה המהדר ומדקדק במצוות. אבל לפי ההלכה, חזית שעלתה על האתרוג בשנים או שלשה מקומות, האתרוג פסול. אותו הדבר כל שינוי מראה, כגון מראה שחור ולבן. שחור, ידוע מה זה שחור. לבן היינו, נקודות לבנות שישנן על האתרוג, אבל כותב בעל תפארת ישראל [פ"ג דסוכה משנה ו'] שמדובר על לבן בתכלית הלבנינות, שאינו מצוי באתרוג. לבן סתם, שכיח שיהיה באתרוג נקודות לבנות. לפעמים יש לבנונית מחמת חולי וכדו', אבל לא מדברים עליהם, אלא על לבנונית שבעור, בקליפת האתרוג. לבנונית כמו שיש ללבקן, אדם שהוא לבן במיוחד. אי"כ זה משהו שונה, שאינו ממראה האתרוג, ופסול. (ועיי' שו"ת עולת יצחק ח"א סימן ע"ז).

הכלל הוא, מה שהוא מראה אתרוג, אינו פסול. 'הדרי' פירושו פרי מהודר, אבל אם זהו דבר השכיח באתרוגים, אי"כ זה מראהו וכך טבע גידולו. לכל הפירות, אפילו לתפוחי עץ ולענבים יש כל מיני מומים ופגמים, ואף אחד לא מתייחס אליהם. כך היא צורתם, והדבר אינו מוריד ביפיים. אותו הדבר באתרוג.

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

צחצוחי לשון

שמחת בית

השאובה – מה

שכיום אומרים

שמחת בית השואבה.

אבל צריכים לדעת, הדבר אינו לפי מה שאנו קובעים, כפי מה שנראה לנו בעיניים, לפי מה שבני אדם חושבים מה יפה ומה לא, אלא שמסרם הכתוב לחכמים. חכמים קבעו מה פסול ומה לא, וגם אם נראה לנו משהו שבעינינו אינו מהודר, מצד ההלכה זה כן נחשב מהודר. אם כן, לפעמים יש דברים שלא כתוב בהלכה שהם פוסלים, אבל מבינים לבד שזה ביזוי מצוה. למשל, יכול להיות אתרוג עם הרבה מדי בליטות, רואים שהוא מכוער, אמנם לא כתוב בהלכה שזה אינו הדר, אבל כל אחד מבין שזה כך. או אתרוג שיותר מדי צמוק, מצומק, ומבואר בפוסקים [עיי' חיים וברכה סימן ס"ד. וכעין זה בחידושי חת"ס סוכה דף ל"ו ע"א], שראשית צריכים לראות את ההדר מבחינת הכתוב בהלכה, ורק אח"כ לראות מה שבעיני בני אדם. זו דרגא שנייה. אבל ישנם דברים, שכל אחד יגיד שזהו הקריבה נא לפתח הירצה או הישא פניו [מלאכי א', ח"א], כל אחד מבין שאתרוג זה אינו מתאים, אפילו שאין שום סעיף בשו"ע או מקור אחר האומר פסול. מבינים לבד שזה ביזוי מצוה, והוא לא מתאים.

בכל אופן, לגבי הנקודות השחורות, היום פוסלים אם זה בשניים או שלשה מקומות, או בחוטם במקום אחד. ואפילו נקודות קטנות. אולם, אבותינו הכשירו זאת. ביררתי את הדבר עם הרבה ת"ח. יכול להיות, מסתבר שבמקור הם סמכו על דעת רבינו הרמב"ם. לשון הרמב"ם הוא, אתרוג השחור, אתרוג הלבן. אני מבין מזה, שהכוונה לאתרוג שרובו שחור, או רובו לבן, אבל לא נקודה שחורה או לבנה. כך כותב הרמב"ם [פרק ח' מהלכות לולב הלכה ח"א], אתרוג שהוא תפוח, סרוח, כבוש, שלוק, שחור, לבן, מנומר, ירוק ככרתי, פסול. מה זה שחור? ולבן? לא נקודה שחורה או נקודה לבנה. כך משמעות הרמב"ם. אבל בשו"ע הדבר אינו כך. ולגבי חזית, כמובן הרמב"ם מודה שצריך שיהיו בשנים או שלשה מקומות.

נפקא מינה, לאנשים שאינם מדקדקים במצוות. אינם צריכים לחשוש שהם עושים שלא כדין, בכך שהם מכשירים זאת. אפילו בחסר, המון העם גי"כ מקילים. כנראה שהתלמידי החכמים לא עוררו על כך, בגלל ששו"ס ישנה דעה האומרת שעד כאיטר כשר. אם כי העיקר להלכה אנו נוקטים, שחסר אפילו כל שהוא פסול. אבל צריכים לדעת, גם ליכל שהוא יש שיעור. יש חושבים, שכל שהוא זה דבר שא"א כבר לתפסו. לפעמים יש אתרוג שקיבל מכה, ויצא ממנו מיץ, ואדם נבהל אולי נחסר ממנו משהו. על זה בודאי איננו מדברים. הכלל הוא, צריך שהחיסרון יהיה נראה בגוף האתרוג. אבל גם אם נחסרה מקליפתו של האתרוג, אינו נחשב חסרו, כי זוהי רק הקליפה. צריך שמבשר האתרוג יהיה חסר, שתיראה לבנוניתו של האתרוג. לא כתוב במפורש כמה הוא השיעור, אינו אבל רע"ק איגר כתוב [בתשובות וכתבים שבסוף דרוש וחידוש חלק ראשון], שהשיעור הוא כדי חגירת ציפורן. והדבר אכן מסתבר. דהיינו, השיעור הוא, שאם אדם מעביר ציפורן והיא נתפסת שם. כמו ששיעור זה כתוב לגבי דברים אחרים, כגון לעניין מזבח ותפילין, זה בערך מילימטר וחצי. כמובן שהמחמיר תבוא עליו ברכה, אבל אני מדבר מצד ההלכה. מה הפירוש חסר כל שהוא. אי"כ. גם לכל שהוא יש שיעור. אותו הדבר לגבי תקיעת שופר. שצריך להפסיק כל שהוא.

לז"ש"ק

תומר ישראל בן יעקב

ואודליה בת מנשה

ניתן להקדיש את העלון להצלחת, לרפואת, לעילוי

נשמת.

לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022.

אין הכוונה לדבר שהוא ממש לא נתפס. גם חמץ בפסח אסור במשהו. אכן שם יש נידון עד איזו כמות, ולהלכה אנו פוסקים שהדבר אינו מוגבל, אפילו אחד למליונים, אבל הפרי חדש טובר שהכוונה פחות מביטול של אחד מששים.

בעל אבן ספיר, היה בתימן, וראה כיצד הם מתייחסים לאתרוגים, והתפלא מאד. הסתכל וראה שזה עולם אחר ממה שמצוי אצל האשכנזים. גם אני שמעתי על רב חשוב מאשכנזים בזמנינו, הרה"ג שטרן שליט"א, שהתלונן על התימנים. מה, אלו אתרוגים או תפוחים? זה תפוח עץ? אמרתי לו, מה כבודו רוצה, אצלנו האתרוגים הם אוכל. אצל האשכנזים האתרוגים הם משהו מאד נדיר, הרי אצלם לא גודל אתרוגים, אי"כ כשהביאו אתרוג עטפו אותו ושפרו עליו וכי. אבל אצלנו, זה כמו שהיה בזמן חז"ל, השתמשו בו גם לאכילה. אבל תשימו לב, בעל אבן ספיר כבר בזמנו ראה זאת, והשתומם. הוא ראה ש זה בכלל עולם אחר מאשר אצל האשכנזים. אמנם הוא לא ראה זאת בתימן עצמו, הוא כבר היה אז בעדן, אבל ידוע לנו שאותו הדבר היה גם בתימן עצמה. הוא כותב בחלק שני דף כ"ט כך, **מחרת יום הכיפורים הביאו השמשים לבית הכנסת שקים גדולים מלאים אתרוגים גדולים, מהודרים, המובאים מפרסיה ההרים בדרך יום מפה, הנמצא שם לרוב. גם לולבים, הדס וערבה, הרבה מאד. האתרוגים מגודלים כל צרכם, גם לתופשם בשתי ידיים, מראיהם ירוק כשעה, כי הם בגמר בישראל. הכוונה לצהוב. והחלת לא החתלו בפשתן כמנהגנו, ולא נשמרו ממכות ופצעים. וכל החפץ למלאות שתי ידיו במצוה זו, יבוא ויבחר לרצונו במחיר מעט אשר ישת עליו. לא עולה ביוקר. אי"כ הוא אומר, ובעיני היה רע לראות אתרוגים מהודרים, והמה מדוקרים, מנוקבים וחזזים, ובמצוה זו אינם זהירים וזריזים. למה במצוה זאת, פתאום לא התייחסו לכך? והגדתי להם איכה יעבדו אצלנו בחיוב המצוה הזאת בזמנה, בנקיין ושמירה טובה מכל מום, וכי אנחנו אין מברכים על כאלה, מהיות טוב לשומרם נקיים ויפים. תשמעו מה ענו לו, אף הם אמרו לי: גם אלה כשרים על פי הדין. זה לא חסר, וזה לא חזזית, וזה לא שינוי מראה. זה כך גידולו, וזה כך מראהו. אל תרבה עלינו נוספות אשר לא שערם אבותינו. היום אומרים שזה חזזית, העולם היום אינו יודע מה זו חזזית, אבל שם ידעו מהי חזזית. ישנם כמו אתרוגים פצועים, ממחלות או מסיבות אחרות. אבל מי שאינו יודע, רואה בלטלאך ואומר שזה חזזית. איננו יודע מה זה. הוא לומד גמרא וש"ס, כתוב חזזית, ואינו יודע מה זה. בלטלאך פירושו עלים, בשפת אידיש. העלים מזיקים לאתרוג, לכן כמו שגוזזים את הקוצים, צריכים לגזוז גם את העלים, כי הם עושים כתמים על האתרוגים. אי"כ אמרו לו, זה לא חזזית, וזה לא חסר. ואכן הוא אומר, **ושמתי ידו למו פי**. דהיינו שתקתי. הוא הרגיש קצת שהם צודקים. אני אומר את הדברים, רק כדי לדעת, שאבותינו נהגו כדת וכדין. לא שאני אומר לעשות כך, אבל אם רואים אנשים הנוהגים כן, אין לזלזל בהם. ושמעתי אומרים דרך בדיחותא בשם החזו"א, שאם היה צריך לקחת אתרוג הפסול לפי כל הדעות, היה קשה מאד למצוא כזה. לא בקלות היו מוצאים כזה אתרוג פסול. מובן, שרוב האתרוגים כשרים.**

שאלה מהקהל: חכם אחד אמר, שהיום בגלל כל שיטות ההרכבה המיוחדות שישנם, קשה מאד לברך על אתרוג. והוא אמר עצה, שכל הציבור יתקרב לאתרוג של החכם ויברך עליו, כי קשה למצוא אתרוגים לא מורכבים. הוא אומר שקשה מאד לבדוק זאת, אפילו בתנאי מעבדה. אגרונום מומחה בתחום, שעשה עבודות מחקר, אמר שקשה מאד לראות.

תשובת מרן שליט"א: ואני אומר, שלא צריכים לבדוק בשום מעבדה. התורה לא ניתנה, לא לאנשי המעבדה ולא למלאכי השרת, אלא למה שאנו רואים בעינינו. אם אנו רואים בעינינו שהאתרוג אינו מורכב, לא צריכים לחשוש למעבדות. אחרת, אולי גם האתרוגים שיש לנו היום, אפילו אלה מתימן, אולי מישוה לפני אלף שנה הרכיבם? אלא שלא ניתנה תורה למלאכי השרת. אנו יודעים בעינינו מה מורכב ומה לא. אם זו הרכבה, שצריך מעבדה כדי לבדוק, פירושו שבעין זה לא מורכב. אני יודע מהו אתרוג שאינו מורכב, זה שאין לו פלחים בפנים, ואם יש בו שינוי שאינו נתפס בעינינו, האתרוג אינו נחשב מורכב. אחרת, אין לדבר סוף. לא תמצא אתרוג כשר לעולם, כי אי אפשר לדעת. התורה לא אמרה ללכת למעבדה, וכעת אתה אומר שאפילו במעבדה לא ימצאו זאת. אתה יודע, איך מיון נהיה חומץ? מחיידקים. אמנם אתה מסתכל ולא רואה חיידקים, אבל אם תסתכל במיקרוסקופ תראה חיידקים. אין מציאות של חומץ שלא יהיה בו חיידקים. אלא, שלא ניתנה תורה למלאכי השרת, ורק מה שנראה לנו בעינינו הוא שאסור. יש לפעמים, שאתה רואה דבר מה בעיניך, ואינך יודע מהו, בזה בא מומחה ואומר לך שזה תולעים, או כנימות. אבל מה שלא רואים בכלל, הוא מותר. אין מי שיפסול חסרון שנראה רק במיקרוסקופ. כלל זה הוא גם לקולא וגם לחומרא. למשל, אם יש דיבוק בס"ת, בעין אינך רואה דיבוק אבל ע"י מכשיר אתה רואה, או אם בעין נראה לך דיבוק ובמכשיר אינך רואה, הדבר לא אומר כלום. התורה ניתנה לבני אדם. זה כלל בכל התורה כולה. מה שאינך יודע זהו חסרון ידיעה, אבל חסרון ידיעה אינו נקרא ספק. אם אתה שואל אותי, אה"י יש מקום לדון בזה, הדבר אינו פשוט, אבל בכל אופן זה הכלל. רק אתה רואה שיש משהו, אולם אינך יודע מהו, אז באה דעת המומחה ואומרת לך שזה כנימה. מה שלא ידעת שזו כנימה, לא למדת ואינך מומחה בזה, זה לא משמעוטי. דעת המומחה קבעה. אבל אני מדבר על מה שאינך רואה, לזה אינך צריך לחשוש.

בכל אופן, אם לא ברור האם זהו נקב כשיעור, יש בכך ספק, אזי אפשר להכשיר מטעם ספק ספיקא. ראשית, אולי זה לא חסר. שנית, ישנה דעה בראשונים ששיעור חסר הוא בגודל כאיסר. זה בערך שתי ס"מ, אפילו קצת יותר. אי"כ, על מה שספק חסר, אפשר להקל.

אם נפל העוקץ של האתרוג, ורוצים להדביקו, אפילו שידביקוהו עם חומר חזק, הדבר אינו מועיל. כי הרי ישנם כמה מיני פסולים

חולקו לתלמידי הת"ת סימניות
אשר על חלקו מופיע הכיתובים...

כפי שעיינכם רואות, לחיזוק שמירת הלשון וקדושת השבת, אכ"ר

מֶרֶן נְשִׂיא הַמוֹסָדוֹת

בדין של 'חסר', ואם נחסר מגוף האתרוג ויחברוהו שוב, הרי כתוב 'ולקחתם לכם ביום הראשון', צריך שתהיה לקיחה תמה, דהיינו לקיחה שלימה. אי"כ כשאתה מדביק אותו, אולי אם היינו דנים רק מצד 'הדרי' היה אפשר להתיר, כמו לדוגמא בלולב שנפתח ורוצים להדביקו, שזה מותר. אבל כשיש חסרון באתרוג, ורוצים להשלימו, כגון אם נפלה הפיטמא שלמעלה, באתרוגים שיש להם פיטמה, או נפל העוקץ למטה, כאן יש חשש שנחסר מגוף האתרוג ואין זה מועיל אם יחברוהו חזרה.

לגבי נקודות שחורות, מי שיראה בעיניו יצחק [שע"י ח"ג סימן קי"ז אות י"ד] כתבתי, שבד"כ רוב הנקודות השחורות הם לכלוך, ואפשר לנקותם. לא מצוי שיהיו נקודות שחורות מגוף עור האתרוג, זהו דבר נדיר. לכן בד"כ אם מנקים את האתרוג זה יורד. השאלה, מה הדין כשלא הורידו? אי"כ, כיון שהעניין הוא מצד הדר, הרי יש פסולים מצד 'לקיחה תמה' ויש פסולים מצד 'הדרי', ממילא זה לא נחשב הדר. כי לא בטוח שזה ירד, אולי כן ואולי לא. לכן צריכים לדון כפי מה שרואים כעת, ולכן צריכים לנקותו לפני כן.

עוד דבר שצריכים לדעת, ההידור שבאתרוג הוא שיהיה בצבע צהוב, לא ירוק. אמנם ירוק זה כשר, רק שלא יהיה ירוק ככרתי. אבל אצלנו בפרט, בד"כ האתרוגים שלנו מצהיבים במשך הזמן כידוע. אם לא היה ידוע כן, הדבר לא טוב. אבל אם יודעים, אפילו על אתרוג שהוא ירוק מאד, אפילו יש בו שחוריות, אבל יודעים שאם ישאירו אותו הרבה הוא יצהיב, אי"כ אם יש לו גודל כביצה הוא כשר. אבל המהודר יותר, לקחת אתרוג הצהוב. יש אתרוגים בצבע כתום, וגם הם כשרים. יש מין כזה, באתרוגים התימנים, שהוא קצת בצבע כתום. מראה אדום אינו פוסל באתרוג, אבל לצבע הכתום יש אפילו קצת מעלה. מובא ביעב"ץ [מור וקציעה סי' תרמ"ח] בשם הזוה"ק, שמראה זהב עדיף. הוא עוד יותר יפה.

בכל אופן, כדי שהאתרוג יקבל מראה צהוב, כדי להצהיב את האתרוגים שמים אותם עם תפוחי עץ צהובים או אדומים, ולא דוקא סוג יהונתן. אולם צריכים להיזהר בשני דברים. ראשית, באיזורים החמים כמו כאן בבני ברק, לא לשים אותם ביחד יותר מיום וחצי. אפילו שאחרי יום וחצי הוא עדיין לא יצהיב, בסוף הוא יצהיב. אבל אחרי יום וחצי, יש להוציא את התפוחי עץ, כי אם ישאירם יחד יותר, הדבר ישפיע עד כדי כך שינשור העוקץ. ובירושלם ובמקומות היבשים, אפשר להשאירם יחד עד שלושה ימים ולא יותר.

כתב השלחן ערוך [סימן תרמ"ח סעיף ב'] **אתרוג שניקב נקב מפולש כל שהוא, פסול. ושאינו מפולש, אם היה כאיסור, פסול. ואם חסר כל שהוא, פסול.** זו הדעה שמרן מביא בסתם, זאת שיטת הרמב"ם, וכך אנו פוסקים. מהרי"ץ בעץ חיים אפילו לא מביא דעה אחרת. כך עיקר ההלכה. אבל הרמ"א מוסיף פרט, ונהגו להכשיר הנקבים שנעשו באילן על ידי קוצים, **אע"פ שיש בהם חסרון, שזהו דרך גדילתן (תה"ד סי' צ"ט).** זו הגהה המקובלת אף אצלנו, גם בעל שתי"ז מעלה אותה. דהיינו, אם אתה רואה חסרון, אבל לא שנעשה ע"י ציפור שאכלה ממנו או סיבה אחרת שבגללה נחתך ונחסר מגופו, אלא שהחסרון נעשה ע"י הקוצים, הרי זה כשר. **מיהו אם רואה שאין העור והבשר קיים תוך הנקב, פסול לסברא הראשונה אע"פ שאינו מפולש; ובשעת הדחק יש להקל לסברא האחרונה, להכשיר חסרון שאינו כאיסור ואינו נקב מפולש.** כיון שזה דרך גידולו, לכן זה לא פוסל. אינני יודע אם הוא מהודר, אבל בודאי שהאתרוג כשר. יש אומרים, שאם זה בחוטם יש בכך ספק. הפרי מגדים מסתפק, האם דין זה נאמר גם על החוטם, כי אולי זה פוגם בהדר. החוטם זהו המקום שממנו משתפע האתרוג ועולה כלפי מעלה. בכל אופן, אם ברוב האתרוג נעשו נקבים ע"י קוצים, האתרוג כשר.

שמעתי בשם גברא רבא האומר, שכל זה מדובר רק אם הנקב הוא ישר, דהיינו שהקוץ חדר לתוך האתרוג בצורה ישרה. אבל אם זאת שריטה זה לא עוזר, כי ע"י שהקוצים באו בצורה כזאת, הם מורידים מבשר האתרוג. בד"כ הם מורידים רק מהקליפה וזה לא משמעותי, רואים שזה משהו קטן, אבל לפעמים יכול להיות שזה נכנס פנימה. לכן הוא אומר, שאם זה ע"י שריטה, האתרוג פסול. רק אם זה נכנס ישר פנימה, כשר. אינני יודע אם הדבר נכון, לא מסתבר, וכמדומני שלא מקובל כך להורות. חושבני שגם זה נחשב דרך גדילתם. ישנם קוצים הנכנסים ישר, וישנם קוצים שהרוח מזיזה אותם והם שורטים את האתרוג. זה אותו דבר. זה דרך גדילתם, וזה דרך גדילתם. למה רק כך זה דרך גדילתו וכך לא? לכאורה גם זה נקרא דרך גדילתו. **ובפרט** שישנה דעה אחרת, למה מכשירים נקב שנעשה ע"י קוצים. לא בגלל שזהו דרך גדילתם, אלא בגלל שזה כדיני ריאה בהלכות טריפות, שאם יש עור ובשר המכסים את הנקב, הרי שזה מתקנו. אם הגליד, הבריאה אותו. אי"כ גם באופן זה, כשם שאם נכנס הקוץ בצורה ישרה ונשלם הבשר והעור, למרות שרואים מקום שקוע אבל הוא כבר הבריאה, עלה עליו קרום, האתרוג כשר, כך גם אם הוא נשרט מהצד ועלה עליו קרום, כשר. זה אותו הדין. לפי טעם זה, בודאי שהדבר כך. אלא מאי, אולי לוקחים זאת רק לחומרא ולא לקולא. יכול להיות. בכל אופן מבחינת 'דרך גדילתם', נראה לי שזה אותו הדבר, אין הבדל ביניהם, וכך ההלכה למעשה.

דבר נוסף צריכים לדעת, לא לשים את הלולב בתוך מים. אם שמים אותו בתוך מים, הדבר גורם שהעלים יתרחקו אחד מהשני. יותר טוב לעטפו בבד לח. גם את ההדסים והערבות, אם שמים אותם בתוך מים, אחרי כמה ימים הם מאבדים את הדרם, כי הם משחירים במקום הקטימה וכבר אין להם כח לינוק מהמים. לכן, אם מישוהו שם אותם במים, אזי הוא צריך לקטום אותם לפני כן, אחרת יעלה שם צבע שחור המונע מהם את יניקת המים, וממילא אין בהם לחות. כדי לשמור על הצורה הנאה שלהם, צריך לחתוך קצת למטה, ואז יש להם את האפשרות לשאוב את הלחות.

לרפואת
מזל סעדה בת יוסף
בתוך שכחע"י

לרפואת
יחיא בן שלום
בתוך שכחע"י

לוז"ק
שלום בן יעקב
ומירב טליה בת מנשה

מֶרֶן נְשִׂיא הַמוֹסְדוֹת

חֲזִזִית שְׁעֵלְתָה בְּשָׁנִים אֹד בְּשֵׁלֶשֶׁה מְקוֹמוֹת, וְכֵן כָּל שְׁנֵי מְרָאָה, פְּסוּל. יָדוּעָה קוֹשִׁיית הַמְּפָרְשִׁים, מֵהַ פִּירוּשׁ יִשְׁנִים אֹד שְׁלֶשֶׁה מְקוֹמוֹת? אִם בְּשָׁנִים פְּסוּל, שְׁלֶשֶׁה מְבַעֲיָא?! זֹאת קוֹשִׁיית הַכֹּסֵף מִשְׁנֵה [פֶּרֶק ה' מֵהַ לִּלְבַּן], וְיֵשׁ עַל כֵּךְ כַּמָּה תִירוּצִים. נִרְאֶה לִי שֶׁהַתִּירוּץ הַעִיִקְרִי הוּא כֵךְ. אִם עֵלְתָה חֲזִזִית בְּמִקּוֹם אֶחָד, דְּהֵינּוּ חֲזִזִית אַחַת, אֹד נִקּוּדָה שְׁחוּרָה אַחַת, אֲבָל לֹא בְּחוּטֶם, זֶה בּוּדָאֵי כַּשֵּׁר. אִם עֵלְתָה בְּשֵׁלֶשֶׁה מְקוֹמוֹת, זֶה בּוּדָאֵי פְּסוּל. אֲבָל בְּשֵׁנֵי מְקוֹמוֹת, הַדְּבַר לֹא בְּרוּר. לִכֵּן אֹמְרִים יִשְׁנֵים אֹד שְׁלֶשֶׁה מְקוֹמוֹת, פְּסוּלִי, דְּהֵינּוּ, בְּשָׁנִים זֶה תְּלוּי. מִמִּילָא, אִם יִשְׁגֹּן עוֹד סְפִיקוֹת, אֲפֹשֶׁר לְהַקְלֵ בְּהֵם. זֹהוּ הַנְּפָקָא מִינָהּ. כְּלוּמַר, חֲזִי"ל אִמְרוּ יִשְׁנֵים אֹד שְׁלֶשֶׁה מְקוֹמוֹת! כְּדִי לְהַגִּיד, שְׁבִשְׁנֵים, הַפִּיטוּל לֹא מוּחְלָט. לִכֵּן, אִם יֵשׁ צַדִּדִּים נוֹסְפִים לְצַרְף, נִיתֵן לְהַקְלֵ בְּזֶה. יֵשׁ עַל שְׁאֵלַת הַכֹּסֵ"מ כָּל מִינֵי תִירוּצִים וּפִילְפוּלִים, אֲבָל זֶהוּ הַתִּירוּץ הַיָּשֵׁר וְהַמְתַּקְבֵּל. רֹאִים בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שְׁכַךְ הוּא הַפִּירוּשׁ. (מֵתוּךְ "שְׁעָרֵי יִצְחָק" הַשִּׁיעוּר הַשְּׁבוּעִי מִפִּי מֶרֶן הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק רִצְאָבִי שְׁלִיט"א שְׁנַמְסַר בְּמוֹצֵש"ק הָאֲזִינוּ הִתְשַׁעֲיָג)

שְׁלוּחָה בְּזֹאת הַבְּרָכָה מְעוֹמְקָא דְלִיבָא לְמוֹרִינוּ וּרְבִינוּ עֲטַרְתָּ רֵאשֵׁינוּ הַגָּדוֹל מֶרֶן נְשִׂיא הַמוֹסְדוֹת פּוֹסֵק עֲדַת תִּימָן מַחְזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה מְקִים עוֹלָה שֶׁל תּוֹרָה וְלוֹחֵם מִלְחָמָתָה

רַבִּי יִצְחָק רִצְאָבִי שְׁלִיט"א

עַל הַדְּרַכְתּוֹ וְהַכּוֹזְנֵתוֹ לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּכָל־וְלַעֲדַת תִּימָן בְּפֶרֶט, וְלִנְוֹת צוּזוֹת הַתְּלַמוּד תּוֹרָה וְהַחֹרִים, לְדַעַת אִיזוּחֵי דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל שִׁלְכּוּ בְּהַ יִשְׂרָאֵל לְשִׁכּוֹן אוּר.

וְלֹא פַעַם וְלֹא פַעַמִּים, רֵאשֵׁינוּ בְּעֵינֵינוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' כְּתַרְף עֵינֵינוּ, בְּזִכּוֹתוֹ שֶׁל מוֹרֵינוּ וּרְבִינוּ.

יְהִי רַבִּי מִלְּפָנֶיךָ יִתְבָּרַךְ שִׁיאֲרִיךְ ה' יָמָיו בְּטוֹב וּשְׁנוֹתָיו בְּנַעֲיָמִים, בְּבְרִיאוֹת אֵיתָנָה וְנַהוּרָא מְעֵלִיא, וְיַפְּוֹצוּ מְעֵינֵינוּתָיו חוֹצֵה, כְּמִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם סוּף.

וּשְׁנוּכָה לְשִׁמוּחַ עֲמוֹ בְּשִׁמְחַת בֵּית הַשְּׂאוּבָה בְּבֵית קִדְשֵׁינוּ וְתַפְאֲרֵתָנוּ, שְׁשִׁים וּשְׁמַחִים בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲכִי"ר.

הַתּוֹדָה וְהַבְּרָכָה לְכָל תּוֹרְמֵי הַת"ת אֲשֶׁר מְשַׁקְּעִים הוֹנֵם בְּתַשְׁב"ר וּבּוֹנִים לְעַצְמָם בְּיָן לְתַפְאֲרָה לְחַי עוֹה"ב. יְהִי רַעוּא מִן קִדְם מְרִיָּה שְׁמִיא שְׁלֹא יַחְסֹר לָהֶם מְאוּמָה וְיִרְאוּ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וְתֵהִי מְשַׁכּוֹרְתָם שְׁלִימָה כְּפוּלָה וּמְכּוּפַלַת מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲכִי"ר

מַחִידוּשֵׁי רְבוּתֵינוּ

כִּי חֵלֶק ה' עֲמוֹ [יַעֲקֹב חָבַל נַחֲלָתוֹ] (לְב, ט).

שְׁמַעְתִּי מַחְכֵם אֶחָד מִחַכְמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִינִי יוֹדַע לְמִי מְקוֹדוּשִׁים, עַל פְּסוּק זֶה. כִּי אוֹתִיוֹת הַקּוּדְמִין לְתִיבַת עֲמוֹ בְּאֲבַגְי"ד, הֵם אוֹתִיוֹת סֵלָה. וְהַמְּאוּחְרוֹת, אוֹתִיוֹת פְּנִי"ז. וּבֵין שְׁנֵיהֶם עוֹלִים רַל"ב, שֶׁהוּא גִימְטְרִיא כְּלָלוֹת עֵי"ב סִיג מִיָּה בִי", שֶׁהֵם אַרְבַּעַת מִילּוּאֵי שֶׁם הוּיָה בְּרוּךְ הוּא. וְזֶהוּ רִמּוֹ וְיִי"י סְבִיב לְעַמּוֹ, רּוּצָה לּוֹמַר שֶׁאַרְבַּעַת מִילּוּאֵי הוּיָה שְׁעוֹלִין גִימְטְרִיא רַל"ב, הֵם רִמּוּזִים בְּגִימְטְרִיא שֶׁל־אוֹתִיוֹת הַקּוּדְמִים וְהַמְּאוּחְרוֹת לְאוֹתִיוֹת עֲמוֹ. וְהֵנָּה כְּשֶׁתַּחֲלוּק מִנִּין רַל"ב לְשֵׁנֵי חֲלֻקִים, הוּיָה הַחֵלֶק הָאֶחָד כְּמִנִּין עֲמוֹ. זֶהוּ שְׁאֵמַר הַכְּתוּב **כִּי חֵלֶק ה' עֲמוֹ**, רּוּצָה לּוֹמַר כְּשֶׁתַּחֲלוּק רַל"ב שֶׁהוּא אַרְבַּעַת מִילּוּאֵי הוּיָה, הוּא עֲמוֹ. עַד כֹּאן שְׁמַעְתִּי. וְדַבְּרִי פִי חֲכָם חוּן: **וְאֲפֹשֶׁר** לְגַמּוֹר הַפְּסוּק עַל דֶּרֶךְ הַרְמּוֹז הַזֶּה, אִם יִכְשַׁר בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ. שֶׁהֵנָּה רִשְׁיִי זִי"ל פִּירֵשׁ, **יַעֲקֹב חָבַל נַחֲלָתוֹ, חָבַל**, כָּל דְּבַר הַמְּשׁוּלֵשׁ נִקְרָא חָבַל, עַד כֹּאן לְשׁוֹנוֹ לְעֵנִינְנוּ. וְהֵנָּה הַדְּבַר פְּשׁוּט שְׁאֵין הַפְּסוּק מְדַבֵּר אֵלָּא עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל, וּמִכְּנָה אוֹתָם בְּשֵׁם **יַעֲקֹב**, שֶׁהוּן נִקְרָאִים **עֲמוֹ וְנַחֲלָתוֹ**, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל:

וְהֵנָּה יַעֲקֹב עוֹלָה שְׁתֵּי פַעַמִּים אֱלֹהִים עִם עֶשֶׂר אוֹתִיוֹת. הִרִי שְׁנַרְמֹז שֶׁם אֱלֹהִים בְּשֵׁם **יַעֲקֹב**. וְשְׁתֵּי פַעַמִּים אֱלֹהִים עִם שֵׁם **יַעֲקֹב**, עוֹלָה תַקְמִי"ו, כְּמִנִּין יִשְׂרָאֵל עִם הָאוֹתִיוֹת. וְזֶהוּ **יַעֲקֹב חָבַל נַחֲלָתוֹ**. רּוּצָה לּוֹמַר שְׁלוֹשׁ פַעַמִּים **יַעֲקֹב** שֶׁהוּא **חָבַל**, עוֹלָה יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם **נַחֲלָתוֹ**, וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל. נִמְצָא דְמַשְׁם אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה יַעֲקֹב, וּמַשְׁם יַעֲקֹב נַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל:

וְעַל פִּי מֵהַ שְׁכַתְּבָנוּ לְעֵיל, אֲפֹשֶׁר לְפָרֵשׁ תַּחֲלִיל הַפְּסוּק, יְרוּשָׁלַיִם הֵרִים סְבִיב לָהּ. דִּידוּעַ שֶׁהָאֲבוֹת נִקְרְאוּ הֵרִים, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רְבוּתֵינוּ זִי"ל. וּבְזִכּוֹתֵם נְבִינֵי יְרוּשָׁלַם, וּבְזִכּוֹתֵם עֵתִידָה לִיבְנוֹת בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

וְהֵנָּה אוֹתִיוֹת הַקּוּדְמוֹת בְּאֲבַגְי"ד לְתִיבַת יְרוּשָׁלַיִם(י), הֵם טְקִיָּה רַכִּ"ל. וְהַמְּאוּחְרוֹת, הֵם אוֹתִיוֹת כְּשִׁי"ז תַמִּי"ן. וְאֵלוֹ הָאוֹתִיוֹת הֵם עוֹלִין כְּמִנִּין שְׁמוֹת הָאֲבוֹת אֲבֵרָהם יִצְחָק יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל עִם הַכּוֹלֵל וְכוֹלֵל דְּכוּלֵל. וּבְזֶה יִבּוֹא רִמּוֹז הַפְּסוּק כּוֹלוֹ עַל נִכוּן. **גַּם** יְרוּשָׁלַם חֶסֶר, כְּמִנִּין אָדָם יִשְׂרָאֵל. שְׁאֵין קְרוּי אָדָם אֵלָּא יִשְׂרָאֵל, וְאֵין מְקַדְשָׁה אֵלָּא יִשְׂרָאֵל.

(יְחוּן טוֹבֵי לְמַהֲרִי בְּדִיחֵי זְצִי"ל)

**אַלִּיכֶם תִּלְמִידֵי תַ"ת 'אַטְרַת חִי"ט' הַיִּקְרִי, וְכֹל אֶרֶץ תַּשְׁב"ר הַצְּדִיקִים!
דְּרִוּאִים וְנִצְלִים יֵהֵא הַסּוֹכּוֹת אֶרֶץ אֲנִי הַמֶּסַּר שְׁרוּיִים,
צִי"כ תְּנוּ לְהַמְּסִיךְ יֵהֵא אֵלֶּי לְצִלָּהּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּפִירָאָה, כְּרִצּוֹן אֲפִינוּ
שְׁמַרְוִים, וְהוּא מְאַצְּנוּ יִפְּן אִלִּיכֶם בְּרַחֲמֵי הַרְבִּים**

בדרכיהם אתה לך...

לרפואת
יוסף בן יחיא
בתוך שכחע"י

כי מועאי מעא חיים

יהודי תמים אחד, מצא ארנק ובו חמישים מטבעות ריאל, סכום חשוב בתימן. בעוד שהוא שמח במציאה שזימן הי לידו, שמע קול צווחה ובכי גדול עולה מפונת הרחוב. היה זה גוי, שמרט את שערות ראשו ובכה בכי של יאוש. מה לך שכני, ולמה תבכה שאלו היהודי. מה אומר ומה אדבר, ענהו הגוי, איבדתי את ארנקי, ובו סכום כסף גדול, ואינני יודע מה לעשות. השיב היהודי לגוי מיניה וביה: אני מצאתי את ארנקך, והרי הוא לפניך.

ארורים הרשעים, המשיבים רעה תחת טובה. כיון שקיבל הגוי את ארנקו, בעודו סופר את כספו, זמם בלבו מחשבה רעה כנגד מטיבו. אוי! זעק הגוי, בארנק היו מאה ריאל, גנבת לי חמישים ריאל, החזר לי מיד את כספי. היהודי נאלץ להתדיין במשפטים ממושכים עם הגוי, כשהשופטים אינם יודעים כיצד להכריע. כך התגלגלו שניהם משופט לשופט, עד שהגיעה מחלוקתם לפני האימאם, שגם הוא לא ידע כיצד לפסוק. לא נותרה ביד האימאם ברירה, אלא לשלוח אותם להתדיין לפני רבינו יחיא יצחק הלוי הרב הראשי ליהודי תימן, כשבידם מכתב ממנו.

כשהגיעו בעלי הדין לפני רבינו יחיא, פנה אל הגוי ושאלו מה בפיו. הגוי השיב בהחלטיות, כי היו מאה ריאל בארנק. לעומתו מירר היהודי בבכי, באמרו, כי שקר טופל עליו הגוי. רבינו יחיא הבחין בתבונתו, כי עומד לפניו יהודי תמים, שאינו מסוגל ליטול פרוטה שאינה שלו, פנה לגוי: שמע נא, נראה לי ששניכם צודקים. אמנם איבדת מאה ריאל, אך לא זאת היא אבדתך. לפיכך, יטול היהודי את חמישים הריאל שמצא, ויחפש את בעליהם, ואתה חפש את כספך. פני הגוי חפו, ומיד הודה על האמת. כשהגיע כתב פסק הדין לידי האימאם, חייד בהנאה ונשקו.

(יאיש ימיני ח"ג עמי הרב שלום ב"ר סלימאן נחמיה שרארה ז"ל)

תו דעתך!

מלשוננו הזהב של הר"מ במז"ל (הל' יו"ט פ"ו הי"ז-כ):

שמחה בחג

שבעת ימי הפסח ושמנת ימי החג עם שאר ימים טובים כלם אסורים בהספד ותענית. וחיב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים עליו שנאמר (דברים טו-יד) 'ושמחת בחגך וגו'. אף על פי שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות חגיגה יש בכלל אותה שמחה לשמח הוא ובניו ובני ביתו כל אחד כראוי לו:

מחי השמחה

ביצד. הקטנים נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות. והנשים קונה להן בגדים ותכשיטין נאים כפי ממונו. והאנשים אוכלין בשר ושותין יין שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביון. וכשהוא אוכל ושותה חיב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האמללים. אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת פרסו. ועל אלו נאמר (חושע ט-ד) 'זבחיכם כלחם אונים להם כל אכליו יטמאו פי לחמם לנפשם'. ושמחה כזו קלון היא להם שנאמר (מלאכי ב-ג) 'וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם':

סדר יום החג

אף על פי שאכילה ושתייה במועדות בכלל מצות עשה. לא יהיה אוכל ושותה כל היום כלו. אלא כך היא הדת. בבקר משכימין כל העם לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ומתפללין וקורין בתורה בענין היום וחוזרין לבתיהם ואוכלין. והולכין לבתי מדרשות קורין ושונים עד חצי היום. ואחר חצות היום מתפללין תפלת המנחה וחוזרין לבתיהם לאכל ולשתות שאר היום עד הלילה:

זהירות בשמחה

כשאדם אוכל ושותה ושמח ברגל לא ימשך בין ובשחוק וקלות ראש ויאמר שכל מי שיוסיף בזה ירבה במצות שמחה. שהשכרות והשחוק הרבה וקלות הראש אינה שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על ההוללות והסכלות אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכל שנאמר (דברים כח-מו) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל'. הא למדת שהעבודה בשמחה. ואי אפשר לעבד את השם לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שכרות:

אכל משפחות התית יהי שתכבו לקיים את חט שמחתינו בקצושה מעליא לעבדו
את השיות בשמחה ובטוב לבב כפולנו ותפיק. ונכבה כולנו לביאת שואלנו
לחוא את חטנו בעיני קצושו ותפארתינו. אכיוי.

תפארת בנים

מהליכות אבותינו

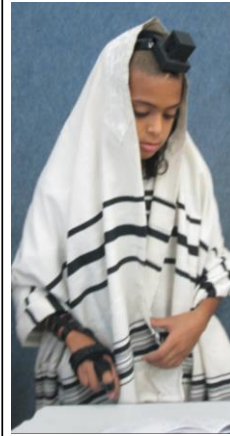
חייב אדם להקביל פני רבו ברגל

בעיר הבירה צנעא, נהגו בחגים, להקביל פני הרב כדי לקבל את ברכתו של הרב הראשי לתימן דוגמת מארי יחיא יצחק הלוי זצוק"ל, ביום טוב שני של חג הפסח, ביום טוב שני של חג השבועות, וביום טוב שני של חג הסוכות.

כל בני הקהילה הקדושה יוצאים מבתי הכנסיות, והולכים להקביל פני הרב בשקט מופתי. קבוצות קבוצות מחכות עד שיצאו המבקרים שלפניהם. אלה יוצאים, ואלה נכנסים ויושבים על השטיחים היפים המרופדים. כאשר האולם התמלא קהל, לבוש בגדי חג לבן ומשי, כובע של שבת וחג מיוחד ונעלים מצוחצחות, ומעל הכל טלית יפה על כתף כל אחד ואחד, כי לא הלכו ארבע אמות ברחוב בלי מצות ציצית. וסביב אב בית הדין יושבים רבנים, כמו מ"ו אהרן הכהן, מ"ו אברהם אֶלְעֶמְרָאֲנִי ומ"ו סְעִיד אֶלְעֶזְרִי.

ואלה דברי הברכה לקהל לפני יציאתם, כאשר הרב עומד: "תזכו לשנים רבות ומועדים טובים". והקהל עונים: "בחייד ובימיד הטובים". ושוב אומר הרב: "המקום ברוך הוא יאריך ימיכם בטוב ושנותיכם בנעימים. ויפתח לבכם לתלמוד תורתו. ויאיר עיניכם במאור תורתו וכי". והקהל עונים "אמן" אחרי כל ברכה. אלה יוצאים ואלה נכנסים. חבל על דאבדין ולא משתכחין.

(מתוך יאיש ימיני ח"ג עמי)

התלמיד היקר מכיתה ה' שלום אברהם דמרי נ"י וכן התלמיד היקר מכיתה ו' שילה לוי נ"י התחילו בס"ד להניח תפילין בכל יום כמבואר בגמרא ובפוסקים,

יה"ר שקדושת התפילין תימשך עליהם להאיר רוחם ונשמתם כאורם, להיות הילה סובבת אותם.

התלמיד היקר יהודה נחמן ינאי נ"י אשר החל להניח תפילין עשה סעודת מצוה לרגל שמחתו ואף דרש מענייני התפילין

פניני הלכה

המשך מהעמוד הראשון

ומצוה לאחר תפילת ערבית, כדי שלא יטעה לבוא לאכול סעודה בסוכה ועדיין יום, ואנן בעינן שתהיה הסעודה בלילה דוקא, דילפינן ט"ו ט"ו מחג המצות, דכתיב ביה בערב תאכלו מצות: ונהגו לומר מזמור כאיל תערוג, לפי שבחג נידונין על המים. ואמרו רז"ל, האילה הזאת חסידה שבחיות, ובזמן שהחיות צמאות מתכנסות אצל האילה והיא חופרת ומכנסת קרניה בקרקע ועורגת להקב"ה, וקורע לה את התהום והמים עולים לה, וזהו כאיל תערוג על אפיקי מים. ואנו אומרים כן, כי נפשנו שוקקה אל המים, וראוי לחוס עלינו לברך השנה בגשמי רצון. ועוד, כי במזמור זה רמז לסוכה, דכתיב, כי אעבור בסך, שתרגם המתרגם מטללתא. ויש בו ג"כ ענין עולי רגלים, וע"כ נזכרה דודים מימי קדם להתחנן ישיב בנים לגבולם, ויכוון המקדש על מכונו, ושם נעלה ונראה ונשתחוה בקול רנה ותודה המון חוגג: וצריך כל אדם להתעורר באמירת המזמור הזה להתחנן על גאולתינו וישים אל לבו שמחת ישראל אשר היו שמחים בחג הקדוש הזה על אדמתם (חמ"ה): ויתפלל התפלה בשמחה רבה מהודא ומשבח לאדון הכל שקרבנו לעבודתו וכי' (שם):

לעילוי נשמת

חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

לרפואת

אבנר בן יפת בתוך שכחע"י

תפארת בנים

במבצע של חודש הרחמים והסליחות
 ... עד שירצה את חבירו מלבד ההגלה
 הגדולה על השופר הגדול של דישון, הורגל
 בכל כיתה וכיתה שופר קטן של איל
 זכו בהם התלמידים היקרים:
 יהונתן שיאחי נ"י, הלל צוביירי נ"י,
 אביה אברהם נ"י, אמיתי כלף נ"י,
 אביתר לוי נ"י, ידידיה נהרי נ"י.

זכה בהגרלת הפרס הגדול
שופר גדול

במבצע

... עד שירצה

את חבירו

התלמיד הנעלה

שלום

אברהם

דמרי

נ"י

יהא

רעוא

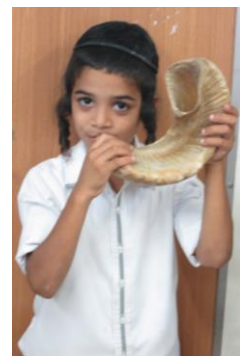
שיעלה

מעלה

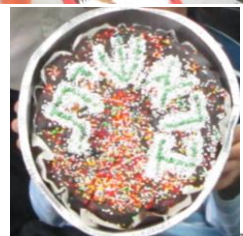
בתורה

וביראה,

אכ"ר.

תלמידי כיתה א' סיימו בס"ד את פרשת
 בראשית בידיעה ובשינון רב ועשו שמחה
 לרגל סיומם, ואף אחת האמהות אפתה
 עוגה מיוחדת לכבוד המצוה, יה"ר שיזכו
 לסיים את כל התורה כולה ויגדלו מעלה
 להיות תלמידי חכמים גדולים ונבונים

חכמי תימן

הרב משולם ב"ר יהיא נחש
 (אריה)

נולד בסד'ה בשנת תרי"ט.
 בלידתו נפטר אביו ובינקותו
 נפטרה אמו. הורשה לשחיטה
 ורבנות על ידי בית דין ד'מאר,
 על ידי אחרים מרבני האזור,
 ועל ידי מארי יחיא יצחק הלוי.
 רב קהילת דאר סעיד. שימש
 מלמד תשב"י, שוחט ומוהל,
 ועסק בצרכי ציבור. שדי"ר
 מטעם בית דין צנעא.
 עלה לארץ בשנת תשי"ט,
 ושימש בראש העין כשוחט
 מוהל רב ומלמד בבית ספר
 יסודי התורה בישוב. בנו הוא
 הרב זכריה אריה, רב מושב
 ירחיב והסביבה.

נפטר בראש העין
 בח' שבט תשל"ג.

התודה...

כל האנשים והנשים החשובים,
 אשר נתנו מהונום עזקה לפרך
 על נפשותם, למען תינוקות של
 בית רבן.

תעמוד להם זכות תפילתן ותורתן
 של תשב"ד אשר משגרת
 ומקרעת רקיעים ואוירים לבטל
 כל גזרות קשות ורעות מעליהן
 ולתת להם את

הברכה...

מאז'הא דשמיא די ברא שמיא
 וארעא, וימלא כל משאלות לבם
 לטובה ולברכה, בכל השנה
 החדשה הבאה עלינו לטובה,
 אכ"ר

הערות, הארות ותשובות לחידות
 ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
 או במייל:
 Nahari@enativ.com